

УДК 339.9

Коритан Андрій

магістрант кафедри публічного управління та адміністрування,

Ірина П'ятничук

к.е.н., доцент, декан факультету управління,

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника

м. Івано-Франківськ

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Запровадження інноваційних форм залучення громадян до державного управління є актуальними та важливими темами на сьогоднішній день. В умовах становлення та розвитку демократії така тематика набуває усе більшого значення, так, як активне залучення громадськості до процесу прийняття рішень і контролю за діяльністю урядових інституцій встановлює ступінь розвиненості суспільства.

Відмітимо, що електронне голосування й онлайн-петиції є ключовими складовими інноваційних підходів до сприяння залученості громадян до державного управління в багатьох державах. Вказані механізми дають змогу громадськості здійснювати активний вплив на процеси прийняття рішень, висловлювати думки і вимоги стосовно різноманітних складових суспільства. Далі наведено зарубіжний досвід електронного голосування і електронних петицій в деяких державах [1].

Для прикладу, Естонія являється міжнародним лідером щодо впровадження е-голосування: з 2005 р. громадяни Естонії володіють можливістю голосування на виборах в електронному вигляді. Система дає змогу населенню голосувати дистанційно і пропонує високий рівень комфортності й безпековості. Електронне голосування підтримує криптографію, що гарантує дотримання принципів конфіденційності й легітимності голосування. Така

ситуація дає змогу більшій кількості населення брати участь у виборчому процесі, зокрема тим, хто має обмежену можливість особисто відвідати виборчі дільниці.

Також електронне урядування (e-Government) активно впроваджує Південна Корея. Платформа e-People дає громадянам можливість подавати петиції та пропозиції онлайн, спостерігати за розглядом їх запитів та отримувати відповіді. Це сприяє прозорості та підзвітності уряду [2].

В Сполученому Королівстві Великої Британії є підсистема онлайн-петицій, яка дає змогу населенню здійснювати ініціювання петиції із різноманітних проблем і збирати громадську підтримку. Після збору підписів петиція розглядається на пленарних засіданнях парламенту. Зазначені механізми дають змогу населенню впливати на створення порядку денного і обговорювати важливі суспільні питання.

Платформи для петицій та збору ідей використовує також Німеччина. Платформа «Petitions System» при Бундестазі дає громадянам можливість подавати пропозиції та обговорювати їх з іншими користувачами. Цей інструмент підвищує громадську активність і залученість у прийняття рішень на національному рівні.

У свою чергу Канада підтримує активний розвиток інноваційних підходів до участі громадськості у процесі прийняття рішень в межах муніципального рівня. Окремі муніципалітети запровадили електронну систему голосування на місцевому рівні. Також у Канаді існує можливість розгляду муніципалітетами онлайн-петицій, що дає змогу громадськості зумовлювати активний вплив на процес прийняття рішень стосовно розвитку громади.

Швейцарія також активно використовує платформи електронного голосування (e-Voting). Застосовує електронне голосування на місцевому рівні, дозволяючи громадянам брати участь у виборах і референдумах онлайн. Це спрощує процес і підвищує рівень залученості громадян [3].

В Ісландії з метою долучення громадськості до обговорень ключових проблем застосовують інноваційні відкриті платформи. Для прикладу, проєкт «Конституція Ісландії» дає змогу громадськості активно висловлюватись щодо

власних пропозицій і думок у частині конституційної реформи. Ці відкриті та прозорі дебати сприяють долученню громадськості до прийняття нового законодавства. В окремих ситуаціях впровадження електронного голосування й електронних петицій супроводжується проблемними питаннями, котрі пов'язані із кібербезпекою, автентифікацією виборців та достовірністю підписів. Однак, вказаний інноваційний досвід демонструє, як технології можна застосовувати для покращення ступеня залученості громадськості, що дасть змогу зробити демократичний процес доступнішим, зручнішим і ефективнішим.

Відмітимо, що відкриті дані та прозорість являються важливими принципами, котрі дають змогу поліпшити демократичні процеси щодо залучення громадськості до роботи органів публічного управління у цілому світі. Такі механізми дають змогу підвищити довіру до владних інституцій за допомогою надання доступу населенню до відомостей, моніторингу діяльності органів публічної влади [4].

Наведений світовий досвід демонструє, що різноманітні держави проводять різні експерименти із різноманітними інноваційними формами залучення громадськості до державного управління. Практичний досвід залучення громадян до планування, прийняття рішень й контролю імплементації проєктів сприяє покращенню демократичного потенціалу в суспільстві і забезпечує більшу легітимність владних органів. Але під час впровадження інноваційних форм важливим є не тільки забезпечення прозорості, рівності і участь всіх мешканців громади, але й урахувати ситуації і особливості різних держав.

Література:

1. Квітка С., Соколовська О. Електронне врядування як інноваційний механізм взаємодії влади, бізнесу та громадянського суспільства: зарубіжний досвід та передумови розвитку в Україні. URL: <https://core.ac.uk/reader/233892350> (дата звернення: 07.05.2024).

2. Кохалик Х. Світовий досвід впровадження електронної демократії: проблеми та досягнення. Ефективність державного управління : Період. вид. 2015. С. 169–174.

3. Михайлов М. Б. Нетипові (допоміжні) форми безпосередньої демократії: теорія і конституційно-правове регулювання : автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Харків, 2019. 22 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/237681348.pdf> (дата звернення: 07.05.2024).

4. Piatnychuk I., Boryshkevych I., Sala D., Tomashevskaya A., Hryhoruk I. Online Tools in Providing Feedback in Management. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. Vol. 9. № 3. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.9.3.6-17>.